ABDÜRRAZZÂK SAN'ÂNÎ

Hadîs ve fıkıh âlimi. Abdürrazzâk bin Hemmâm bin Nafiî Ebû Bekir es-San'ânî büyük imamlardandır. 127 (m. 744)'de San'a'da doğdu. 211 (m. 826)'da Yemen'de vefât etti. Benî Himyer kabilesi âzâdlılarından idi. Bunun için O, Ebû Bekir el-Himyerî diye de zikr olunur.

Hadîs ilminde, hafız (yüzbin hadîs-i şerîfi râvileri ile birlikte ezbere bilen) ve sika (güvenilir) bir zât idi. Ayrıca fıkıh ve tefsîr ilminde de çok yüksek idi. Babasından, amcasından, Ma'mer bin Râşid, İmâm-ı Evzâî, İmâm-ı Mâlik, İbn-i Cüreyc, Süfyân bin Uyeyne, Süfyân-ı Sevrî, Zekeriyya bin İshâk el-Mekkî, Ca'fer bin Süleymân, Yûnus bin Süleym es-San'ânî, İbn-i Ebî Revvâd, İsmail bin Iyâş ve başka zâtlardan ilim öğrenip, hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. Kendisinden de, hocalarından Süfyân bin Uyeyne ve Mu'temir bin Süleymân, ayrıca, Veki' bin Cerrah, Ebû Üsâme, Ahmed bin Hanbel, İshâk bin Râhaveyh, Yahyâ bin Ma'în Ebû Hayseme, Ahmed bin Sâlih, İbrâhîm bin Mûsâ, Abdullah bin Muhammed el-Müsnedî, Ahmed bin Yûsuf es-Sülemî, Ebû Mes'ûd er-Râzî ve başka âlimler hadîs-i şerîf nakletmişlerdir. Hadîs âlimlerinden bir

çoğu O’nun hadîs-i şerîf rivâyetindeki güzelliğini takdîr etmişlerdir. Küçük yaşta ilim öğrenmeye başladı. Kısa zamanda yükselip herkes tarafından tercih edilen bir âlim oldu. Dînî mes’eleleri çözmesi için, her taraftan kendisine müracaat ederlerdi. Hazreti İmâm-ı Buhârî “Abdürrazzâk’ın kendi kitabında rivâyet ettiği bilgilerin hepsi sahîhdir, doğrudur.” Ahmed bin Hanbel (radıyallahü anh), “Abdürrazzâk’ın ilminin derecesi çok yüksek idi” buyurdular.

Eserleri: Tefsîr-ül-Kur’ân, el-Musannef fil-Hadîs, Kitab-ül-megâzî, Tezkiyet-ul-ervâh el-Câmi-ul-Kebîr fi’l-hadîs, el-Câmi-us-Sünen fi’l-fıkh’dır.

Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden ba’zıları:

Eshâb-ı kiramdan birisi gelerek, “Yâ Resûlallah! İnsanların en fazîletlisi kimdir?” diye sordu. Peygamber efendimiz buyurdu ki: “Allah yolunda canı ile, malı ile cihâd eden mü’mindir.”

“Sizden biri Allahü teâlânın emir ve yasaklarına uyarak güzel ahlâk sahibi olunca, yaptığı ibâdet ve tâatlerini de ihlâs ile (Allahü teâlâ’nın rızâsı için) yapınca, her haseneden(her iyi amelden) dolayı kendisi için, ondan yediyüz misline kadar sevâb yazılır. Yapacağı her seyyieden (kötü amelden) dolayı da kendisine yalnız bir misli günah yazılır. Allahü teâlâ affederse hiç yazılmaz.”

“Cum’a gününde öyle bir saat vardır ki, şayet bir müslüman o saatte rastlar da Allahtan bir hayır dilerse, Allah onu kendisine mutlaka verir.”

Peygamber efendimize sordular: “Kıyâmet günü kâfirler yüzüstü nasıl haşr olunur?” Peygamber efendimiz buyurdular ki: “Onları, dünyâda iken, iki ayakları üzerinde yürütmeye kadir olan Allahü teâlâ, kıyâmet günü de yüzüstü süründürmeye kâdirdir.”

“Bir kadın, efendisinin (kocasının) izni olmadan nafile oruç tutmasın. Efendisinin izni olmadan evine girmeye kimseye izin vermesin. Efendisinin kazancından onun emri olmadan dağıtmasın, vermesin.”

“Elimde bir mal bulunsa, onu sizden saklamam. Her kim afif olmayı (haramlardan sakınmayı) isterse Allahü teâlâ afif kılar. Ganî olmak isteyeni Allahü teâlâ zengin eder(Muhtaç olduğu halde ihtiyâcını gizleyen kimseyi, Allahü teâlâ ganî eyler, başkalarına muhtaç bırakmaz). Her kim sabrederse (sabretmeye çalışırsa) Allahü teâlâ o kimseye sabrın hakîkîsini ihsân eder. Hiç bir kimseye sabırdan daha geniş ve daha hayırlı bir ihsân verilmemiştir.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-5, sh. 548

2) El-A’lâm cild-3, sh. 353

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-6, sh. 310

4) Mu’cem-ul-müellifîn cild-5, sh. 219

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 27

6) Miftâh-üs-se’âde cild-2, sh. 77, 79, 232, 296, 549, 581, 591

7) Mîzân-ül-i’tidâl cild-2, sh. 609

8) Tezkiret-ül-huffâz sh. 364

9) Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh. 209

10) Esmâ-ül-müellifîn cild-1, sh. 566

11) Vefeyât-ül-a’yân cild-3, sh. 216

12) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-2, sh. 6, 28, 30, 71, 72, 84, 146, 149

13) Târîh-i Bağdâd cild-8, sh. 162

14) Kâmûs-ül-a’lâm cild-4, sh. 3075